

Ensamkommande barn spärras in

Asylsökande barn under 18 år förvaras på låsta ungdomshem. På vaga grunder. Socialtjänsten uppger våld eller hot om våld, men vad det är pojkarna har gjort är otydligt.

Text: Joanna Mellquist | Bild: Thomaz Grahl | [Prenumerera](#) | [Artikel i SocialPolitik nr 4 2014](#)

[citera gärna, men uppge källa]

För 10 år sen kom 388 ensamkommande barn till Sverige. Hittills i år har 6 220 sökt asyl i Sverige. Prognosen för hela 2014 är 7 300 och under 2015 väntas 8 000.

Det finns ingen samlad statistik över var alla placeras. Det är bara de olika kommunerna som vet om de är placerade på HVB-hem, familjehem eller på något av SiS ungdomshem (Statens institutionsstyrelse). På SiS ungdomshem placeras de ihop med jämnåriga killar som har grava problem med missbruk och kriminalitet.

– Hade Johan Andersson gjort samma saker, hade man låst in honom då? Tveksamt, säger en personal på Bärby ungdomshem utanför Uppsala till Joanna Mellquist i SocialPolitiks kommande nummer.

Att vara placerad på låst avdelning innebär att den unge inte får gå på promenad, inte besöka skolan i de gemensamma lokalerna. En lärare kommer i stället till avdelningen ett par gånger i veckan. Därutöver består tiden bara av en lång väntan. Avbruten av kortspel, tv-spel, mat och rökpauser på den inhägnade rastgården.

Skillnaden mot övriga ungdomar blir stor. Isoleringen för de ensamkommande blir ännu mer påtaglig. Det kommer inga besök, ingen familj ringer eller skickar paket.

De senaste fyra åren har antalet placeringar på SiS ungdomshem fördubblats. Ett av dem är Bärby utanför Uppsala. Där har 51 ensamkommande under 18 år varit inskrivna och inlåsta under 2010–2014. Nio av dem har varit på Bärby i två omgångar. En tredjedel har placerats tre till sex månader. Bland personalen på Bärby finns en oro för att de ska fara illa av att vara tillsammans med ungdomar med en mer avancerad problematik. De ger flera exempel på placeringar på låst avdelning på grund av relativt ringa förseelser och hyser en stark oro för ungdomarnas rättssäkerhet. De menar att ungdomshemmet inte är anpassat för ensamkommande och mer än varannan personal i Joanna Mellgrens studie tycker att ensamkommande bara bör placeras inom SiS i undantagsfall.

Personalen talar om en förändring i socialtjänstens syn på ensamkommandes rättigheter och en rollförskjutning eller sammanblandning när socialtjänsten önskar låsta placeringar för att undvika rymningar under asylprocessen. Av de intagna ensamkommande på Bärby har socialtjänsten beskrivit 72 procent som avvikningsbenägna. SiS egna rapporter generellt bekräftar denna förskjutning från vård till förvar.

I hälften av journalerna på Bärby fann Joanna Mellquist en psykiatrisk problematik beskriven. I vissa fall handlade det om självmordsförsök och svåra traumatiska problem, men också isolering och nedstämdhet.

Lagen är tydlig med att minderåriga inte får tas i förvar. Har SiS placeringar blivit en möjlighet för svenska myndigheter att kringgå lagen för att kunna hålla asylsökande ungdomar inlåsta i väntan på beslut om uppehållstillstånd eller avslag? frågar sig Joanna Mellquist i artikeln i SocialPolitik.

nyhetstext: Maria Wallin